

Ольга Гісь, Ірина Філяк

МАТЕМАТИКА

Навчальний посібник для 1 класу
закладів загальної середньої освіти
(у 3-х частинах)

Частина 1

Схвалено для використання в освітньому процесі

Електронні
матеріали
до підручника

Харків
Видавництво «Ранок»
2023

Привіт, друже/подруго!

Заходь у гості! У нас цікаво й весело!
Я — Математика, цариця всіх наук.
А ось мої друзі, знайомся:

Я — Професор математики.
Люблю давати дітям математичні диктанти.

Я — Вивчайко.
Щоб добре пам'ятати, я усе записую в довідничок.

У подорожі нам стануть у пригоді такі

умовні

позначення:

математичний диктант

головоломка!
Добре подумай

кругові вирази

порівняй

встав знак

перевір свою увагу

Повторення дошкільного періоду

- Деякі бегемотики приймають водний масаж. Якого кольору їхні шорти? Один із бегемотиків чекає на масаж. Якого кольору його шорти?

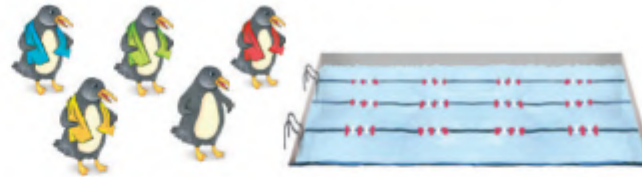
- Чи для всіх пінгвінів вистачить морозива? Сполучи.

- Слоник уже помив усіх, крім... Обведи.

- Чи є хоча б один пінгвін без рушника? Домалюй йому рушник. Якщо кожен пінгвін захоче поплисти по окремій доріжці, то чи всім пінгвінам вистачить доріжок? Поясни.

- Познач однакові за розміром м'ячики. Якого вони кольору?

- Сполучи дві однакові за кольором гумові шапочки. Якого вони кольору? Обведи дві однакові за формою шапочки. Якого вони кольору?

- Обведи речі, які знадобляться в аквапарку.

- Чим подібні й чим відрізняються один від одного предмети в кожній групі?

- Об'єднай у групу те, що може плавати. Обведи . А тепер об'єднай у групу всі неживі предмети. Обведи .

- Об'єднай у дві групи предмети, подібні за формою. Сполучи предмети в кожній групі. Об'єднай предмети у три групи за кольором. Назви ці групи.

- Поміняй місцями дві речі так, щоб поряд не було однакового взуття. Познач це так — .

- Хто **більший**? Обведи. Хто **менший**? Обведи.

- Що **найбільше**? Підкресли. Що **найменше**? Обведи. Що **більше ніж ...**, але **менше від...**

- Яка драбина **коротша**, а яка **довша**? Обведи коротші.

- Який предмет **найкоротший**? Обведи. Які предмети мають **однакову довжину**? Сполучи.

- Хто **вищий**, а хто **нижчий**? Постав **+** вищому. Хто **найвищий** серед усіх? Підкресли. Хто **найнижчий** серед усіх? Обведи.

- Яка коса **тонша**? Обведи. Яка **товща**? Обведи.

- У кого **найтонша** талія? Обведи. А в кого **найтовща**? Підкресли. Доповни речення: талія ... тонша від талії ..., але товща, ніж талія

- Які предмети однакові і за формою, і за розміром? Познач **+**. За довжиною? Познач **✓**. За товщиною? Познач *****.

- Склади розповідь за малюнком.

- Хто **вгорі**? Хто **внизу**? Хто **під**? Хто **над**? Хто **всередині**?

- Хто **позаду**? Підкресли. Хто **попереду**? Обведи. Хто **за ким**? Хто **між ким**?

- Перелічи всіх, крім зайчика. Сполучи.

Хто **найвищий**?

Хто **ліворуч** від ховрашка?

Хто **найнижчий**?

Хто **праворуч** від ховрашка?

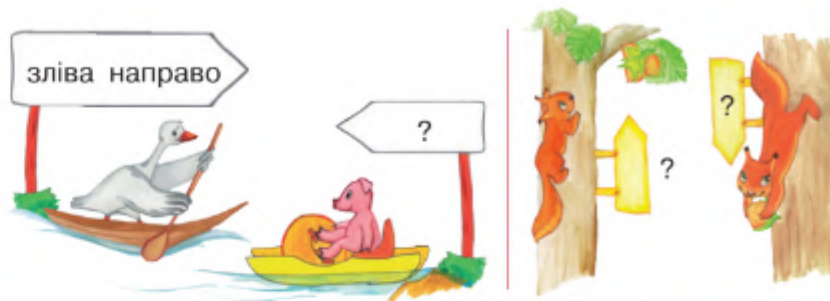
- Хто **по центру** поля? Обведи. Хто на воротах **справа**? Постав **+**. Хто на воротах **зліва**? Постав **✓**.

Обведи відповідь:

- л п Якою лапкою — лівою чи правою — енот забиває гол?
- л п У якій лапі суддя тримає прапорець?

- Підкажи, що написати на вказівниках.

- Назви кольори щаблів драбини **знизу вгору; згори вниз**.
- Який щабель **посередині**?
- Які кульки сидять **вище від фіолетової**?
- Які — **нижче від жовтої**?
- Які — **між** рожевою й оранжевою?

- Перелічи кольори дощок **зліва направо**, а тоді — **справа наліво**. Які дошки розташовані:
- **ліворуч від** синьої?
- **праворуч від** зеленої?
- **між** жовтою і синьою?

Хто де причаївся?

- Хто рухається **наліво**? Познач ✓. Хто **направо**? Познач +. Хто **по колу**? Познач ✳.

- Хто наліво? Хто направо? Хто **прямо**?

Урок 1.

Лічба. Правила лічби

1. Скільки слоників біжить? Скільки — стоїть? Скільки — сидить? Скільки — лежить?

Довідничок

Для підрахунку кількості предметів чи об'єктів використовують **числа**.

Довідничок

- Можна лічити предмети, **починаючи з будь-якого**.
- Лічачи, **не пропускай** жодного предмета.
- **Не називай** двічі один і той самий предмет.

2. Скільки? Полічи.

3. Скільки чого? Полічи предмети.

4. Полічи листочки, починаючи з . Скільки всього? Полічи листочки, починаючи з . Скільки всього? Відповідь різна чи однакова?

Урок 2

1. Скільки білих кішок? Скільки рудих?

Довідничок

- Білих і рудих кішок — **однакова кількість**, або **порівну**.
- Білих кішок **стільки ж**, **скільки** рудих.

2. Скільки песиків? Скільки кісточок?

Як зробити так, щоб кісточок стало стільки ж, скільки песиків? Зроби ці зміни.

Довідничок

- Песиків і кісточок — **різна кількість**.
- Песиків **більше**, **ніж** кісточок.
- Кісточок **менше**, **ніж** песиків.

3. Розглянь таблицю.

Чого менше — лопат чи відер?
Обведи.

Чого менше — відер чи ліхтариків?
Обведи.

Що має забрати крит-землероб, щоб кількість усіх предметів стала однакою? Закресли у таблиці.

4. Що треба докупити, щоб усіх предметів стало порівну? Домалюй.

5. Яких кульок менше — жовтих чи синіх; круглих чи «сердечок»? Яких кульок однакова кількість?

6. Рибин менше, ніж... . Рибин більше, ніж... .

7. Скільки голів? Скільки хвостів? Чого більше?
Скільки разом лапок у птахів? Скільки разом лапок у звірят? Чиїх лапок менше?

Урок 3. Порядкова лічба

1. Розглянь малюнок. Хто **один**? Кого **багато**?

Сполучи запитання з відповідями.

- Хто з'їжджає з гірки першим?
- Яке слоненя з'їжджає з гірки першим?
- Яке слоненя з'їжджає з гірки другим?
- Яке слоненя з'їжджає з гірки дев'ятим?

Де десять слоненя? Обведи. Скільки всього сірих слоненят? **Котрі за порядком** сірі слоненята на гірці?

2. Хто першим прямує до фінішу? Хто другим? Третім? **Останнім**? А **передостаннім**? Хто летить між Івасиком-Телесиком і Карлсоном?

3. Так чи ні? Зафарбуй.

- Мишка біжить третьою?
- Третій учасник перегонів біжить за вовком?
- Кіт біжить за четвертим учасником?
- Вовк попереду другого учасника?
- Мишка позаду другого учасника?

так ні

так ні

так ні

так ні

так ні

4. Скільки верблюдів у каравані? Хто сидить на першому верблюді? На другому? Котрим за порядком іде верблюденя? Що везе третій верблюд? Скільки верблюдів попереду принцеси? А скільки позаду?

5. Скільки верблюдів у каравані? Котрим за порядком іде верблюденя? Хто їде на третьому верблюді? На четвертому? Котрий верблюд везе вантаж? Скільки верблюдів попереду принцеси? А скільки позаду?

Урок 4.

Число 1. Цифра 1

1. Що є **одне**?
Чого більше ніж одне?

Довідничок

Числа на письмі позначаються **цифрами**.

один цифра
один

2. Скільки синіх слоників?
 Скільки слоників лежить?
 Скільки слоників сидить?
 Скільки — іде?
 Скільки всього слоників?

3. Ящірка та мишка бігли наввипередки. Яке місце посіла ящірка, якщо вона прибігла до фінішу не останньою? Запиши і розфарбуй медаль.

4. Скільки покупців у черзі?
- Хто перший? Хто п'ятий? Хто сьомий за порядком?
 - Хто купує щось одне?
 - Що купує передостанній покупець?
 - Чи зміниться кількість покупців у черзі, якщо зайчик пропустить горобчика перед собою?
 - Якщо мавпочка вийде із черги, то котрим за порядком буде півник?

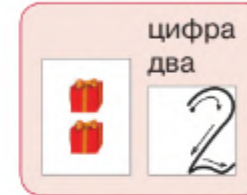

Урок 5.

Число 2. Цифра 2

1. Хто один? Кого двоє?

2. Продовж речення.

- Число 2 **слід**ує за числом .
- Число 1 **пер**едує числу .

- 3.

Було	Що змінилося?	Стало
 1	 1 і 1	 2

1 і 1 — це 2. Жабок стало **на одну більше**, або стільки ж та ще одна. 2 **більше ніж** 1.

4.

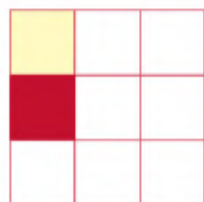
Було 2	Що змінилося? 2 без 1	Стало 1
--	---	---

2 без 1 — це 1. Тварин стало **на одну менше**, або стільки ж без одної. 1 **менше ніж 2**.

5. Розфарбуй решту стовпців так, щоб усі стовпці були різні. Клітинку можна розфарбувати або жовтим, або червоним кольором.

6. Розфарбуй клітинки квадрата двома кольорами так, щоб поряд не було двох однакових кольорів.

Урок 6.

Знаки «+», «-», «=»

1. Склади за малюнком розповідь зі словами: один, два, перший, другий, останній, позаду, попереду, однакова кількість.

2.

Було 	Що змінилося? 	Стало
---	--	--

Довідничок

1 і 1 — це 2

Запис $1+1=2$ читається так:

Один плюс один дорівнює два.

3.

Було 	Що змінилося? 	Стало
---	--	--

Запис $2 - 1 = 1$ читається так:

Два мінус один дорівнює один.

4. Доповни записи. Прочитай їх.

Було

Що змінилося?

Стало

1 0 1 0 2

Було

Що змінилося?

Стало

2 0 1 0 1

5. Продовж за зразком.

Урок 7.

Число 3. Цифра 3

1. Хто один? Що одне?
Кого і чого два? Три?

2. Як із двох одержали число 3?
Як із числа 3 одержали 2?

$2 + 1 = 3$

$3 - 1 = 2$

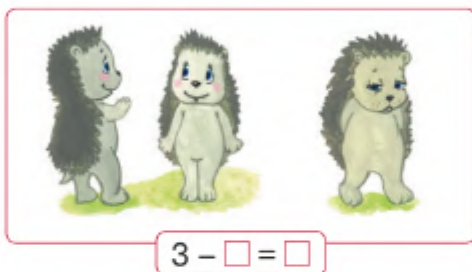
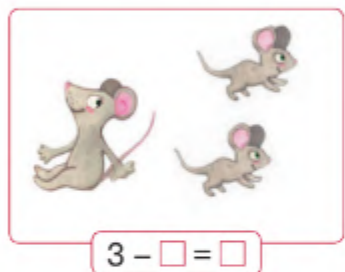
три цифра
три

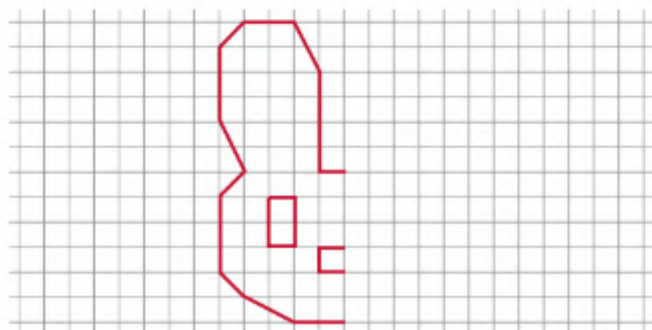
3. Числа після \uparrow записано в порядку зростання,
числа після \downarrow — у порядку спадання. Запиши їх.

4. Доповни записи за малюнками.

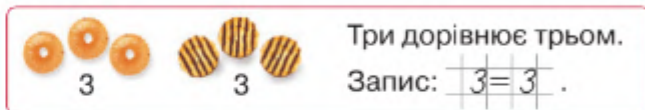
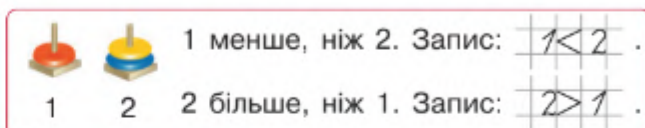
5. Домалюй дзеркальну половину малюнку. Відгадай, хто це.

Урок 8.

Знаки «>», «<», «=»

1. Розглянь малюнки і прочитай записи до них.

Довідничок

Знак **більше** Знак **менше**

Знаки «>» і «<» подібні на відкриті дзьобики пташок. Вони відкривають дзьобик у бік більшого числа, наче хочуть його надкусити: $2 > 1$, $1 < 3$.

2. Порівняй кількість вагонів. Зроби записи.

3. Прочитай записи.

$3 > 1$ $1 < 3$ $3 > 2$ $2 < 3$ $2 = 2$ $1 = 1$

4. Доповни записи.

Four boxes for completing mathematical expressions:

- Box 1: A traffic light with red and green lights lit, and a red apple. Below: $2 > 1$
- Box 2: A row of four colored circles (green, yellow, red, green) and a red apple. Below: $3 \bigcirc \square$
- Box 3: A yellow circle, a red 'X', and two green arrows pointing down. Below: $\square \bigcirc \square$
- Box 4: A traffic light with red, yellow, and green lights lit, and a red apple. Below: $\square \bigcirc \square$

5. Що можна зробити, щоб яблук стало більше ніж груш? Придумай два способи.

6. Об'єднай фрукти у групи за таким правилом.

1, 3, 1, 2, 3

3, 1, 2, 3, 1

Урок 9.

Число 4. Цифра 4

1. Хто один? Чого два?
Три? **Чотири?**

чотири

цифра
чотири

2. Як із трьох отримали 4? Як із числа 4 отримали 3?

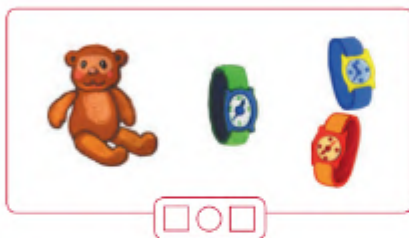
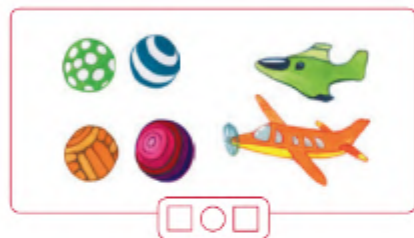

$$3 + 1 = 4$$

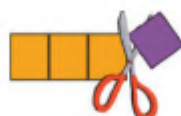
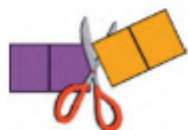
$$4 - 1 = 3$$

3. Порівняй кількість іграшок. Доповни записи.

4. Доповни записи за малюнками.

$2 + \square = \square$

$4 - \square = \square$

$\square + \square = \square$

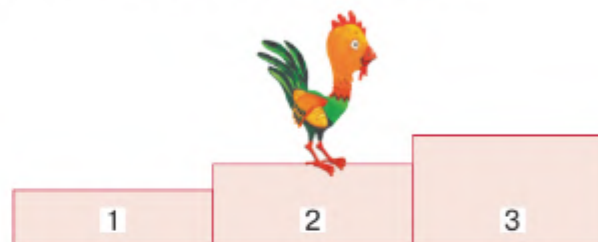
$\square - \square = \square$

5. Запиши числа від 1 до 4 у порядку зростання, а тоді — у порядку спадання.

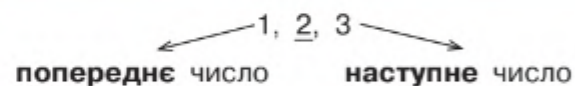

Урок 10

1. Півник стоїть на другій сходинці. Котра сходинка попередня? Намалюй х. Котра — наступна? Намалюй 0.

Довідничок

2. Номери яких сторінок пропущено? Упиши. Яке число наступне за числом 3? За числом 1? Яке число попереднє до числа 4? До числа 2?

3. Глядачі й глядачки заходять до театру. Хто йде першим/першою, хто — другим/другою, а хто — третім/третьою у кожній групі? Запиши.

 передує котикові, а передує жабці.

 слідує одразу за . Наступним іде .

 іде перед . А за слідує .

 іде наступним за і попереду .

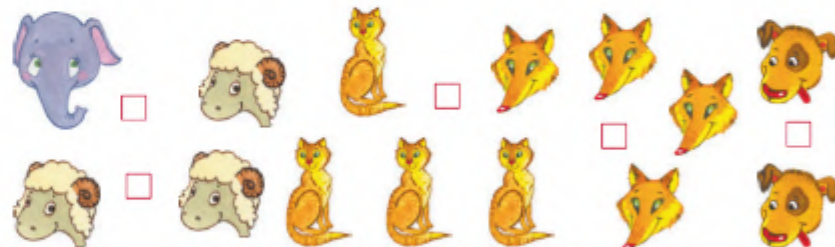
4. Яких «сусідів» має число 2? Назви.

5. Запиши «сусідні» числа для числа на гніздечку.

6. Згрупуй тваринок і запиши, скільки у кожній групі.

7. Професор математики передав тобі **математичний диктант**. Запиши.

- число чотири
- число, попереднє до числа 2
- «сусідів» числа 3 і
- число, наступне за числом 2

Урок 11. Число 5. Цифра 5

1. Дай відповіді на запитання.

- Скільки поверхів?
- Хто один? Кого двоє? Троє? Четверо? Кого **п'ятеро**?
- Хто живе на першому поверсі? На **п'ятому**?
- На котрому поверсі живуть сонечка? Жабки? Папуги?

2. Як із числа 4 отримали 5? Як із п'яти отримали 4?

Спочатку

Потім

$$4 + 1 = 5$$

$$5 - 1 = 4$$

Спочатку

Потім

3. Перевір, чи правильно зроблено записи за малюнками. Поясни свою думку.

Було

Стало

$$3 + 2 = 5$$

Було

Залишилось

$$5 - 2 = 3$$

4. Обери для кожного малюнка відповідний запис. Сполучи стрілочками.

$$5 - 2$$

$$4 + 1$$

$$5 - 4$$

5. Порівняй кількість крапочок ліворуч і праворуч на кісточках доміно. Зроби відповідні записи.

6. Ховрашок хоче з'їсти бублик, який має той самий номер, якщо лічити зліва направо і справа наліво. Котрий це бублик? Закресли його.

7. Чи зміниться кількість парасольок, якщо переставити другу парасольку праворуч від п'ятої? Розфарбуй парасольки за новим порядком.

Урок 12.

Число 6. Цифра 6

1. Чого чотири? Чого п'ять? А чого **шість**?
Сполучи.

Чого **найбільше**?

Чого **найменше**?

2. Упиши пропущені числа. У кожній групі підкресли **найбільше число** і обведи **найменше**.

3. Як із п'яти отримали 6? Як із числа 6 отримали 5?

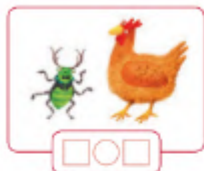

$$5 + 1 = 6$$

$$6 - 1 = 5$$

4. Порівняй кількість лапок. Зроби записи.

5. Визнач, який із записів підходить до малюнка ліворуч, а який — до малюнка праворуч. Сполучи стрілочками.

- $3 - 2$
- $6 - 1$
- $5 - 1$
- $3 + 2$

6. Котрими за порядком є червоні плитки, якщо лічити зліва направо? А жовті плитки, якщо лічити справа наліво?

Мишеня кладе плитки за правилом. Які дві плитки слід покласти праворуч, щоб дотриматися цього правила? А які ліворуч? Розфарбуй.

Урок 13.

Число 7. Цифра 7

1. У якій команді **сім** спортсменів? Обведи. Доповни речення: вовчиків менше ніж ..., але більше ніж ...

2. Як із шести одержали 7? Як із семи одержали 6? Що на малюнку не так, як у казці?

$$6 + 1 = 7$$

$$7 - 1 = 6$$

3. Доповни речення і домалюй кольори.

Веселка має кольорів.

Перший згори — це ... колір.

Наступний за — ... колір.

Між і — ... колір.

... колір — сьомий за рахунком.

Попередній до — ... колір.

 має сусідів — ... і ... кольори.

Чи **О**мелько **Ж**ити **З**може **Б**ез **С**воїх **Ф**антазій?

4.

5. Скільки нот? Яка перша нота? Яка сьома? Котра за порядком нота «ре»? Нота «ля»? Підкресли назви нот, які розташовані між другою та п'ятою нотами.

6. Склади записи за малюнками.

7. Обери запис до кожного малюнка. Сполучи стрілочками.

$6 - 1$

$3 + 3$

$6 + 1$

$7 - 2$

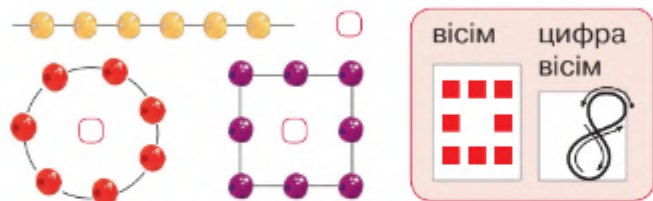
$7 - 3$

Урок 14.

Число 8. Цифра 8

1. Яких намистин **вісім**? Познач \checkmark . Яких намистин **найменше**? Познач \times .

2. Як із семи одержали число 8? Як із восьми одержали 7?

$$7 + 1 = 8$$

$$8 - 1 = 7$$

3.

4. Доповни записи.

Було

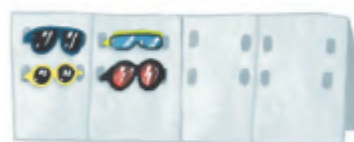
Стало

$$\square \bigcirc \square = 8$$

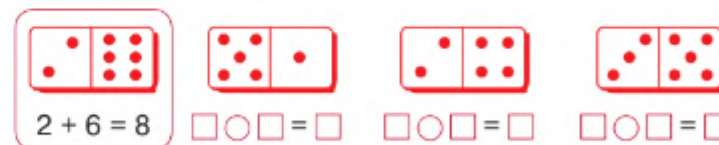
Було

Залишилось

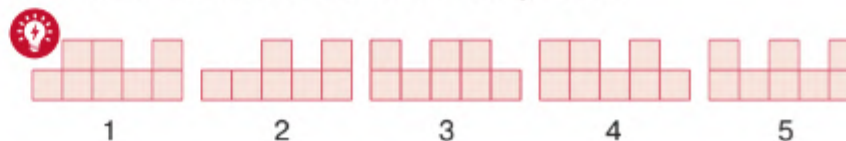

$$\square \bigcirc \square = 4$$

5. Зроби запис для кожної дощечки доміно.

6. Який малюнок зайвий? Закресли.

Урок 15.

Число 9. Цифра 9

1. Скільки віdereць? Упиши. Чого менше ніж 8? Обведи. Чого **дев'ять**? Познач.

2. Як із восьми одержали 9? Як із дев'яти одержали 8?

$8 + 1 = 9$

$9 - 1 = \square$

3. Запиши числа з першого гаманця в порядку зростання, а з другого — у порядку спадання.

5. Обери для кожного малюнка відповідний запис. Сполучи стрілочками.

$9 - 3$

$3 + 4$

$4 + 4$

$7 + 1$

$1 + 6$

6. Розглянь малюнок і доповни записи.

$6 - \square = 4$

$\square + 3 = 9$

$\square + 2 = 6$

Урок 16.

Число 10. Цифри 1 і 0

1. Кого 9? Обведи червоним кольором. А кого **десять**? Обведи зеленим кольором.

2. Скільки пальців на одній руці?
Скільки треба рук, щоб налічити десять пальців?
3. Як із дев'яти отримали число 10? Як із десяти отримали 9?

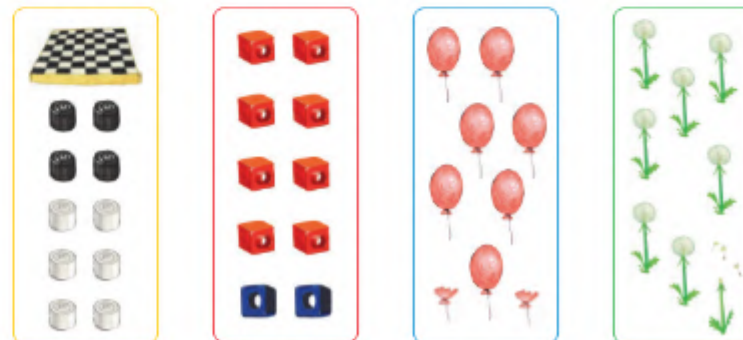

- Числа 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, ... використовують при лічбі. Це **натуральні числа**.
- Щоб записати число 9, потрібна одна цифра.
- Щоб записати число 10, потрібно дві цифри.
- 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 — **одноцифрові** числа.
- 10 — **двоцифрове** число.

5. Обери для кожного малюнка відповідний запис. Сполучи стрілочками.

7 - 1
 4 + 6
 8 - 1
 9 - 2
 10 - 3
 8 + 2

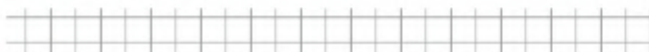
4. Числа у скринях складено за порядком. Які числа у зачинених скринях? Запиши.

5. Андрійко дуже любить читати. У класі він відповідає за класну бібліотеку. Сьогодні діти взяли читати з першої полиці , а з другої — . Скільки книжок діти взяли читати? Запиши.

6. Андрійко поставив собі за мету прочитати десяток казок. Він прочитав чарівні казки і казок про тварин. Чи досягнув Андрійко своєї мети? Запиши.

Урок 18

1.

Було

3

Полетіли

перший і другий метелики

Залишилося

Було

10

Полетіли

дев'ята сова

Залишилося

2. Поки заяча родина чекала на зупинці, проїхало 6 червоних і 4 жовті автобуси. Скільки всього автобусів проїхало? Запиши.

3. Запиши числа:

1) у порядку зростання: 2, 8, 5, 1.

2) у порядку спадання: 4, 10, 7, 2.

Підстав замість чисел літери з таблички і прочитай, на кого полюють сови.

1	2	4	5	7	8	10
м	и	б	ш	а	і	ж

4. Дощ ішов безперестанку 3 дні й 3 ночі та ще одну добу. Скільки діб ішов дощ? Запиши.

5. Розфарбуй групи, які містять:

• 4 і менше елементів

• більше ніж 5, але менше ніж 10 елементів

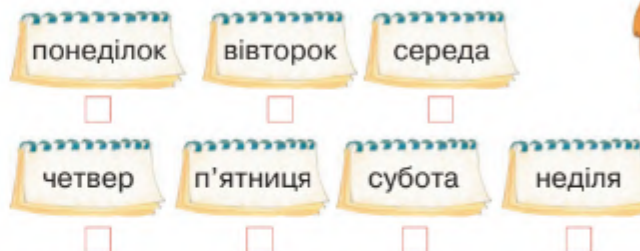

Урок 20.

Дні тижня

1. Уранці мама-білочка дала своїм білчєнцям завдання — вивчити дні **ТИЖНЯ**. Скільки днів у тижні?

Понеділок — перший день тижня. Познач його цифрою 1. Вівторок — цифрою 2. Познач відповідними цифрами всі наступні дні тижня.

2. Назви дні тижня у зворотному порядку.

3. Увечері мама-білочка перевіряла білчєнят:

- Який день тижня передує п'ятниці?
- Який день настане після неділі?
- Після якого дня приходить середа?
- Який день від початку тижня настане останнім? А передостаннім?
- Сьогодні середа. Що буде раніше: вівторок чи четвер?
- Цікаво, чому п'ятниця має таку назву?

4. пн вт ср чт пт сб нд

- Якщо сьогодні четвер, то який день буде **завтра**?
- Який день сьогодні, якщо **вчора** був вівторок?
- Який день сьогодні, якщо завтра буде середа?
- Якщо сьогодні понеділок, то який день був учора?

5. Білочка Рудя збирає в мішечок горішки. Який це день тижня, якщо це не день перед вівторком і завтра — не середа? Обведи.

понеділок вівторок середа

6. Познайомся — це слоненя Рудик. А це його розклад на тиждень. Розкажи, що в який день Рудик планує робити.

пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд

А який у тебе розклад на тиждень?

Урок 21.

Точка. Пряма. Крива

1. Тато-дятел навчає синочка: «Дивись, як з'являються **лінії**».

це — **точка**

з точок
утворюється
лінія

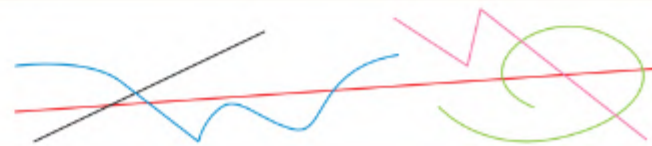
це — **лінія**

це — **пряма
лінія**

це — **крива
лінія**

це — **ламана
лінія**

2. Покажи прямі лінії. Назви їх кольори. Покажи криві лінії. Назви їх кольори. Назви колір ламаної лінії.

3. Розглянь пряму лінію:

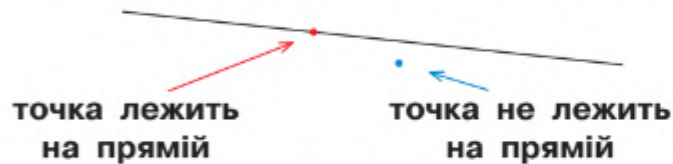

Продовж її праворуч червоним кольором, а ліворуч — синім.

Довідничок

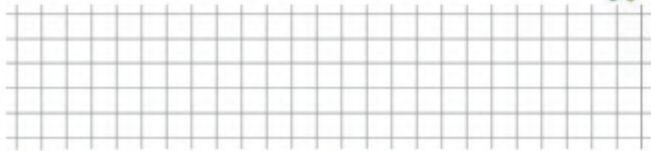
Пряма лінія не має ні початку, ні кінця.

4. Постав точку. Проведи через неї пряму. Проведи через цю точку ще одну пряму.

5. Постав дві точки. Проведи через них пряму.

6. Накресли пряму лінію. Постав червону точку так, щоб вона лежала на цій прямій. Постав дві зелені точки так, щоб вони не лежали на прямій.

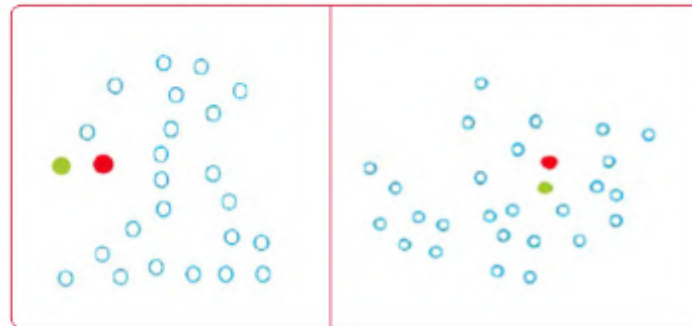

7. Постав дві червоні точки. Проведи через них криву лінію синім кольором. Проведи через ці дві точки ще одну криву лінію зеленим кольором.

8. Не відриваючи руки від аркуша, проведи лінію так, щоб із зеленого кружечка потрапити до червоного. Через кожний кружечок лінію можна провести лише один раз.

Увага! Лінія не повинна перетинати саму себе.

Урок 22.

Замкнена лінія. Незамкнена лінія

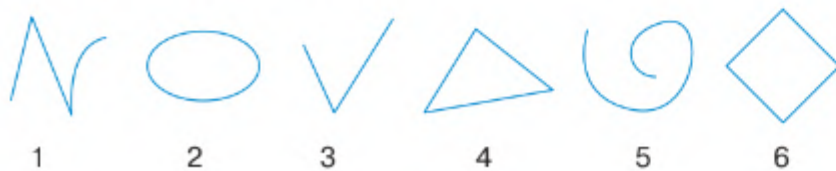
1. Чим подібні речі на першому малюнку? На другому малюнку?

Довідничок

2. Підкресли номери замкнених ліній. Обведи номери незамкнених ліній.

3. Постав червону точку. Намалюй навколо неї замкнену лінію.

4. Математичний диктант.

- Постав точку. Проведи через неї дві прями.

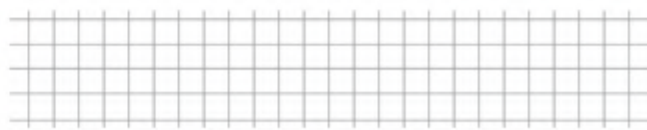
- Намалюй криву. Постав на ній дві зелені точки.

- Постав дві точки. Намалюй навколо однієї з них замкнену лінію.

5. Постав червону точку. Проведи пряму так, щоб точка опинилася над прямою.

Урок 23.

Промінь. Відрізок

Мама-павучиха навчає павучка:

Ось як утворюється **промінь**:

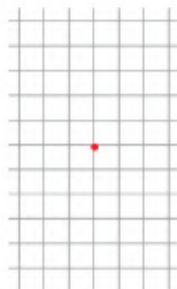
<p>Це — пряма. Вона не має ні початку, ні кінця</p>	<p>Дві частини прямої</p>	<p>Кожна частина має початок</p>	<p>Це — промінь</p>
---	-------------------------------	--	---------------------

Довідничок

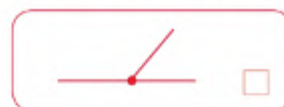
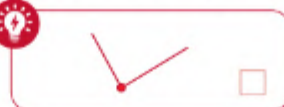
Промінь — це частина прямої, яка має початок і не має кінця

1. Проведи з точки:

- **червоним** олівцем промінь угору;
- **зеленим** олівцем промінь праворуч;
- **синім** олівцем промінь ліворуч;
- **чорним** олівцем промінь униз.

2. Скільки променів на кожному рисунку? Запиши.

Ось як утворюється **відрізок**:

<p>Пряма</p>	<p>Три частини прямої</p>	<p>Це — відрізок Кожна частина має початок</p>
--------------	-------------------------------	---

Довідничок

Відрізок — це частина прямої, яка має два кінці.

3.

А можна, я сам побудую відрізок?

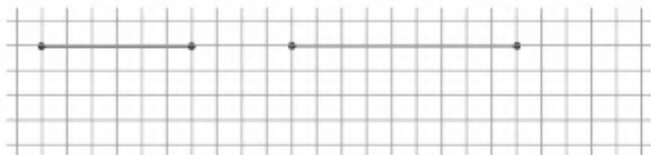
Так. Але дотримуйся правил:

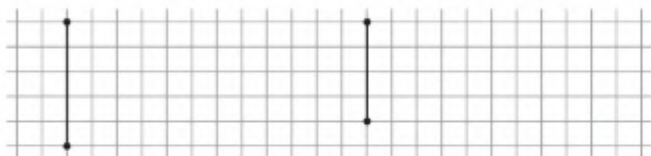
- 1) постав точку — це один кінець відрізка;
- 2) постав іншу точку — це інший кінець відрізка;
- 3) сполучи дві точки під лінійку — це відрізок.

4. Накресли такі самі відрізки.

5. Накресли такі самі відрізки. На скільки клітинок простягнулись обидва відрізки разом? Запиши.

6. Скільки відрізків на цьому рисунку? Покажи їх.

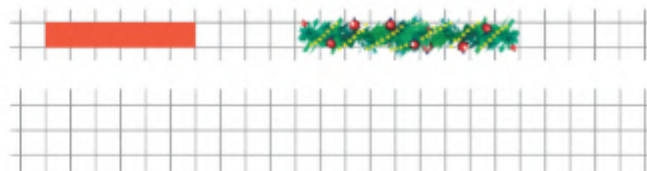

7. Поділи кожну фігуру однією прямою лінією на 3 частини так, щоб у кожну частину потрапила крапочка.

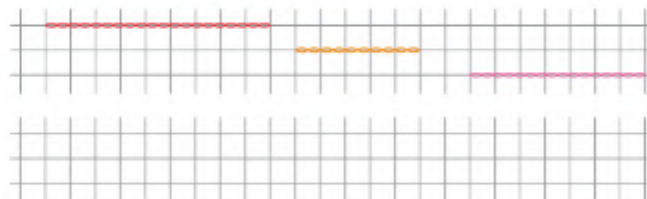

Урок 24

1. Накресли перший відрізок на стільки ж клітинок, як і стрічка, а другий — коротший від гірлянди.

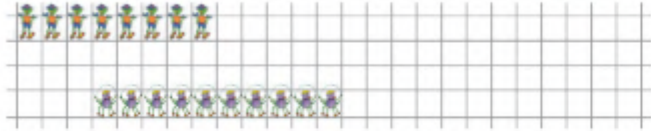
2. На скільки клітинок простягнувся найдовший шнурок? Накресли відрізок на стільки ж клітинок, скільки займає найкоротший шнурок.

3. Це прикраси мамі-павучихи. Накресли відрізки на стільки ж клітинок. На скільки клітинок треба продовжити перший відрізок, щоб відрізки стали однаковими? Запиши.

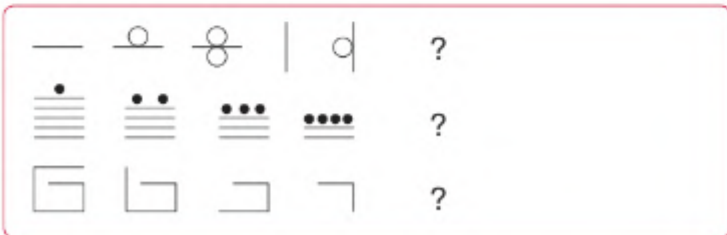
4. Павучки вишикувалися на зарядку у два ряди. Накресли відрізки на стільки ж клітинок. На скільки клітинок треба зменшити другий відрізок, щоб відрізки стали однаковими? Запиши.

5. Це огорожі павукового королівства. Скільки відрізків має кожна з них? Запиши. Яка огорожа має більше відрізків? Познач ✓.

6. Лінії намальовано за певними правилами. Поясни ці правила. Намалюй наступну фігуру в кожному ряду після знака питання.

Урок 25. Ламана

1. Розглянь ламані. Прочитай довідничок.

Довідничок

Ламана складається з відрізків. Відрізки ламаної називаються **ланками**.

Кінець одного відрізка є початком наступного. Кінці ланок ламаної — це **вершини ламаної**.

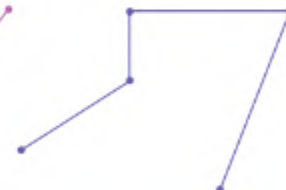
2. Скільки ланок і скільки вершин має кожна ламана? Запиши.

3 ланки
4 вершини

ланки
 вершини

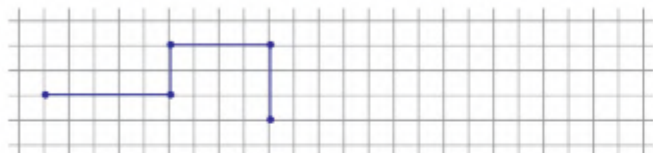

ланки
 вершин

Урок 26

3. Візьми 5 олівців. Склади з них ламану двома способами. Скільки ланок має ламана? А скільки вершин?

4. Накресли таку саму ламану. Скільки ланок має ламана? Обведи: 1, 2, 3, 4 чи 5. Скільки вершин має ламана? Обведи: 1, 2, 3, 4 чи 5.

5. Сонечко повзає лише по тих дротиках, що мають 4 ланки. Познач ці дротики.

6. Накресли ламану на 3 ланки.

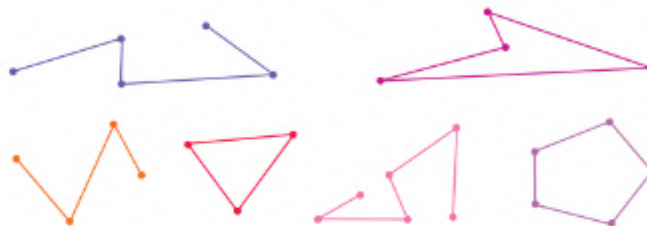

1. Полічи ланки та вершини кожної ламаної.

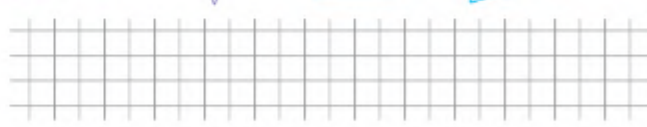

Незамкнена ламана.
4 ланки, 5 вершин.

Замкнена ламана.
4 ланки, 4 вершини.

2. Павучки зробили виставку своїх павутинок. Скільки ланок має кожна павутинка? А вершин? Запиши.

3. Накресли ламану на дві ланки. Замкни її.

4. Візьми 6 олівців. Склади з них незамкнену ламану лінію; замкнену ламану лінію.

5. Візьми шнурок. Створи з нього незамкнену криву лінію; замкнену криву лінію.

6. У які дві групи можна об'єднати ці лінії? Знайди 2 варіанти.

7. Дай спільну назву кожній групі малюнків.

Урок 27.

Склад чисел 2, 3, 4, 5

1. Звірята перевіряють свої запаси на зиму. Впиши числа, які недописала білочка.

2
1 1

3
2 □

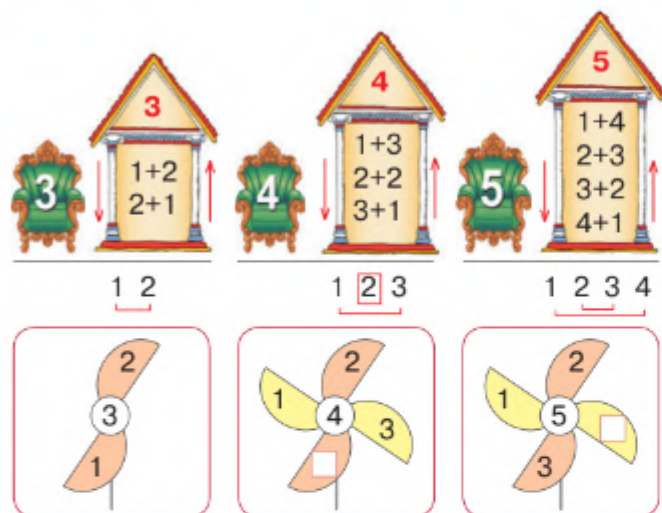
4
3 □

4
□ 2

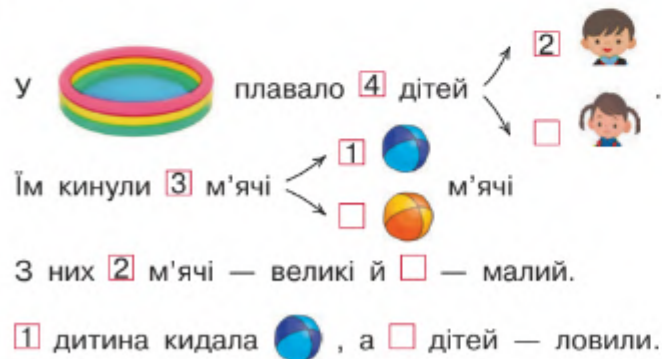
5
4 □

5
□ 2

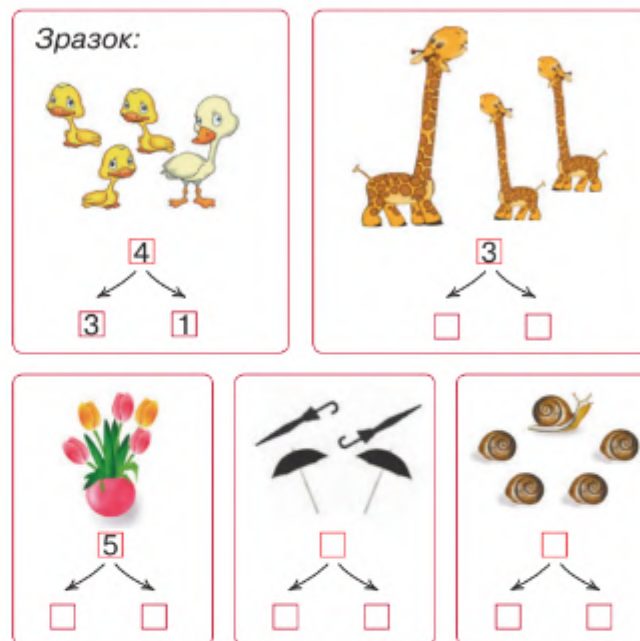
2. Ознайомся зі складом чисел 3, 4, 5. Доповни вітрячки.

3. Доповни речення.

4. Розклади числа за зразком.

5. Щоб зварити кашу, потрібно 4 пшеничні колоски. Скільки ще колосків не вистачає мишці? Домалюй.
6. Щоб спекти пиріжок, потрібно 5 житніх колосків. Скільки ще колосків потрібно ховрашку? Домалюй.

7. Зроби записи за малюнками.

Зразок: $2 + 1 = 3$

8. На двох тарілках разом 5 цукерок. Намалюй цукерки за вказаними умовами.

Найменше парне число

Найменше непарне число

9. Обведи ті четвірки, які передують числу 2.

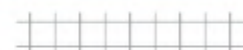
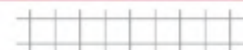
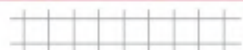
1 2 3 4 2 4 0 8 4 2 2 4 6 3 5 4 4 2 8 6 4 2 4

Урок 28

1. Зроби записи за малюнками.

Зразок: $2 + 3 = 5$

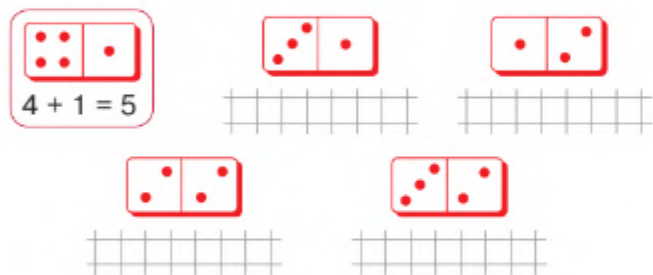
2. Які м'ячі влучать у ворота? Проведи стрілки.

3. Знайди кожному левеняті його матусю. Сполучи стрілочками.

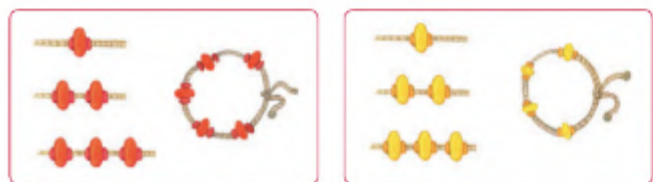
4. Зроби запис для кожної кісточкі доміно.

5. Розклади числа 4 і 5.

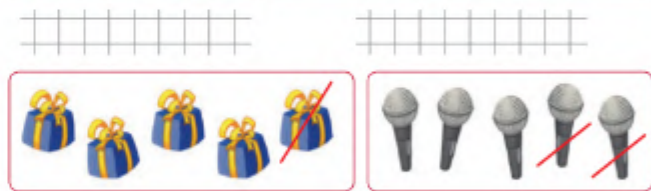
$4 = 3 + \square$
 $4 = \square + 2$
 $5 = 3 + \square$
 $5 = 1 + \square$

6. Із яких двох частин складається кожен браслет? Обведи.

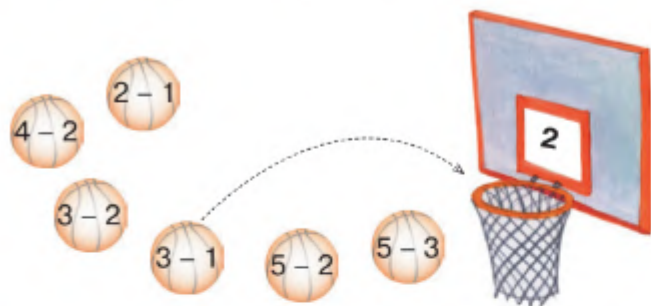

Урок 29

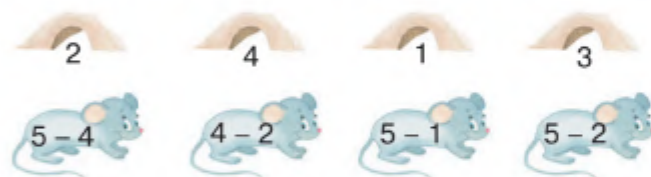
1. Зроби записи за малюнками.

2. Які м'ячі потраплять у кошик? Проведи стрілки.

3. Де чия нірка? Сполучи стрілочками.

4. Із якого лотка забрали яйця? Обведи.

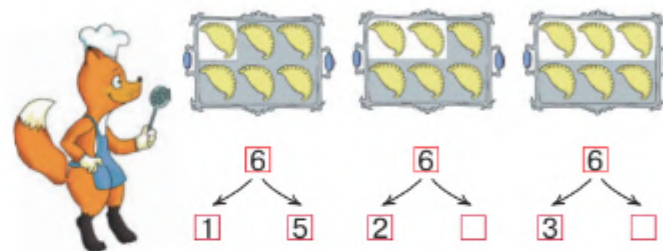

Було	Забрали	Залишилося

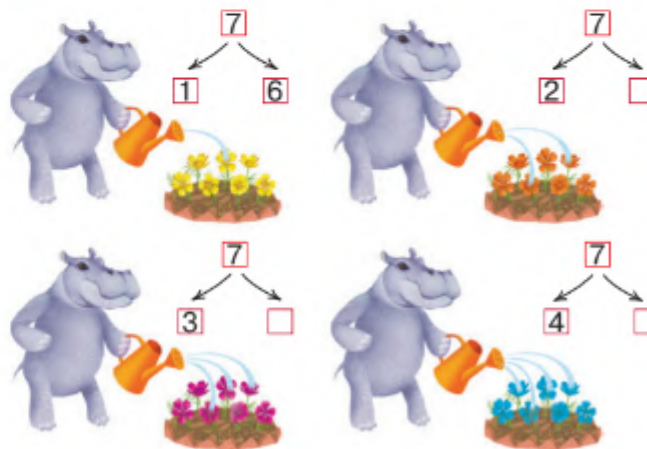
Урок 30.

Склад чисел 6 і 7

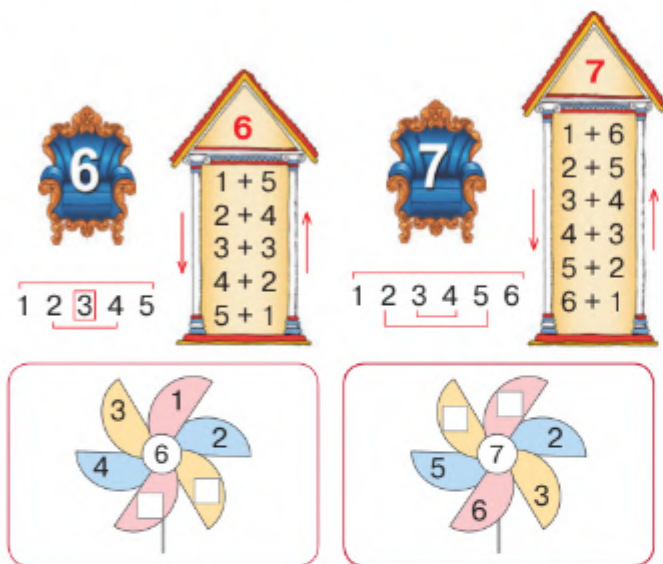
1. Які числа запише лисичка-пекарка у ? Допоможи лисичці-пекарці записати числа у віконця.

2. Скільки квіточок ще треба підлити? Добери числа у .

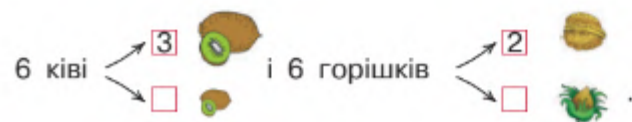

3. Ознайомся зі складом чисел 6 і 7. Доповни вітрянки.

4. Добери числа у .

Для фруктового салату мама взяла:

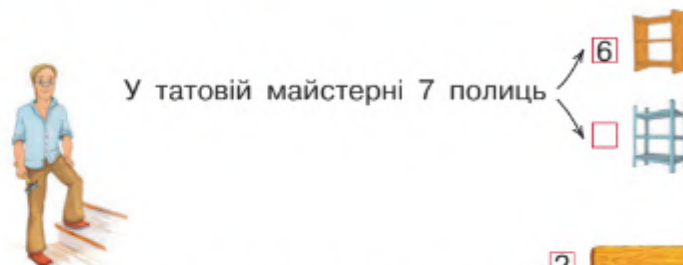
5. Розклади число 6.

$$6 = 3 + \square$$

$$6 = 4 + \square$$

$$6 = \square + 5$$

6. Добери числа у .

7. Розклади число 7.

$$7 = 5 + \square$$

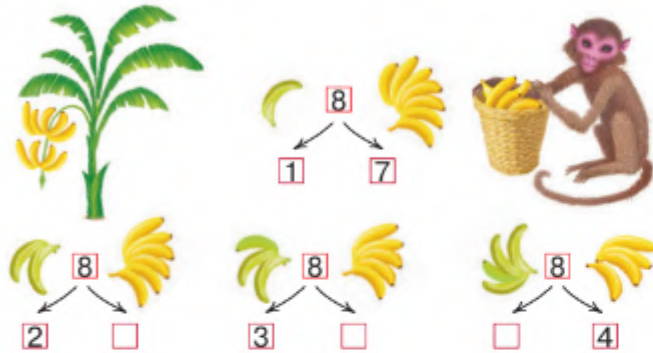
$$7 = 1 + \square$$

$$7 = \square + 4$$

Урок 31.

Склад числа 8

1. Допоможи мавпочці записати числа у .

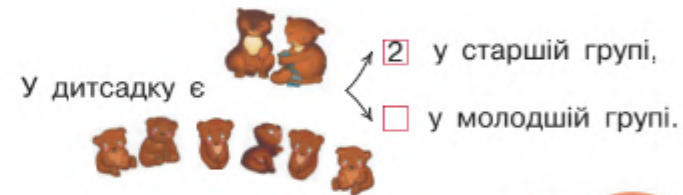
2. Ознайомся зі складом числа 8. Доповни вітрячок.

3. Скільки босих і скільки взутих ніжок у кожного восьминога?

4. Добери числа у .

Для обіду вони взяли 8 тарілок у старшій групі, у молодшій групі.

8 чашок у старшій групі, у молодшій групі, 8 ложок у старшій групі, у молодшій групі.

5. Розклади число 8.

$$8 = 5 + \square$$

$$8 = 2 + \square$$

$$8 = \square + 7$$

$$8 = \square + 4$$

6. Скільки ще дощок потрібно кожному борсучку, щоб збудувати ось такий міст? Запиши.

7. Число 8 записано лише одиницями:

$$8 = 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1$$

Запиши число 8 лише двійками.

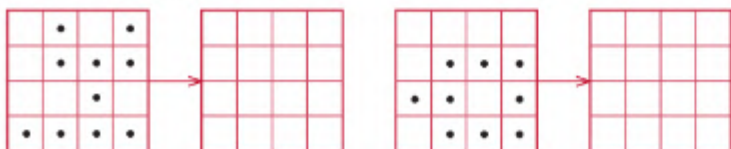
А тепер — четвірками.

Чи можна записати його лише трійками? Лише п'ятірками? Скористайся паличками при поясненні:

8. Постав у другому квадраті крапочки там, де їх немає в першому.

Урок 32.

Склад числа 9

1. Допоможи віслюку записати числа у .

2. Ознайомся зі складом числа 9. Доповни вітрячок.

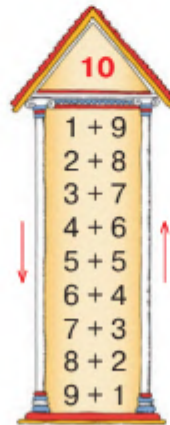
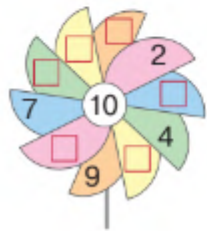

Урок 33. Склад числа 10

1. Добери числа у .

2. Ознайомся зі складом числа 10.
Доповни вітрячок.

3. Доповни речення.

У мами-киці 10 кошенят

Мама налила молоко в 10 тарілок

Кошенята знайшли 10 клубочків

4. Розкладі число 10.

$10 = 5 + \square$

$10 = 7 + \square$

$10 = \square + 6$

$10 = 2 + \square$

$10 = \square + 9$

$10 = 3 + \square$

5. Скільки предметів не вистачає, щоб у кожній колекції їх стало по 10? Сполучи стрілочками.

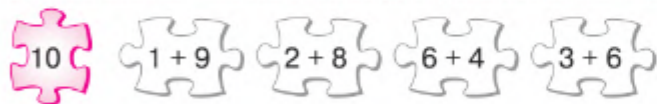
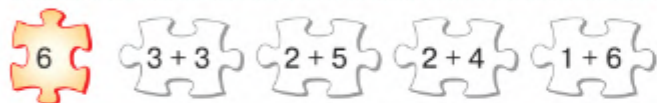

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Урок 34

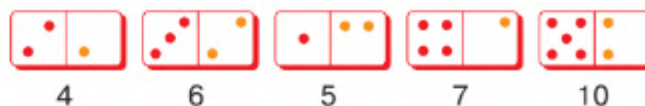
1. Розфарбуй усі пазли в кожному рядку, які відповідають кольоровій деталі ліворуч.

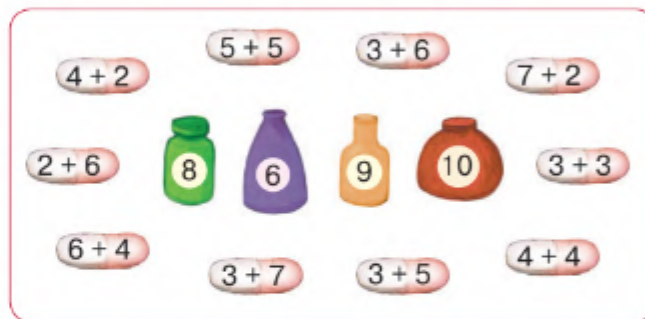
2. Скільки сірих крапочок має бути в порожніх клітинках доміно? Домалюй.

3. Скільки жовтих крапочок не домалював художник на кожній дощечці доміно? Домалюй.

4. Вибери вітамінки для кожної баночки. Сполучи стрілочками.

5. Знайди в кожному гаманці такі три числа, щоб одне з них складалося з двох інших. Зроби записи за зразком.

Урок 35.

Дії додавання і віднімання

1. Розглянь малюнки і схеми до них.

Кількість збільшується

Дія додавання

$$4 + 1 = 5$$

сума

Кількість зменшується

Дія віднімання

$$5 - 1 = 4$$

різниця

Довідничок

Приклади можна читати так:

«До чотирьох додати один дорівнює п'ять»,
або
«Сума чисел 4 і 1 становить 5».

«Від п'яти відняти один дорівнює чотири»,
або
«Різниця чисел 5 і 1 становить 4».

2. Склади і запиши приклади за малюнками. Прочитай їх по-різному.

$$\square + \square = \square$$

$$\square - \square = \square$$

3. Обери й обчисли той приклад, який відповідає тексту. Закресли зайвий.

Було	З'їли	Залишилося
5	3	?
$5 + 3$		$5 - 3$

Було	Спекли ще	Стало
4	3	?
$4 + 3$		$4 - 3$

4. Познач правильні твердження.

10 — це 3 і 6

9 — це 4 і 5

7 — це 2 і 5

5. Запиши приклади, щоб обчислити:

- 1) суму червоних і синіх шапочок;
- 2) суму маленьких і великих шапочок;
- 3) суму шапочок з помпонами та із дзвіночками.

6. «Зважуємо» числа. Яке з трьох чисел слід поставити на шальку замість знака питання, щоб терези показували правильно? Обведи.

3, 2, 1

5, 4, 6

8, 5, 7

5, 6, 3

7, 6, 8

9, 6, 8

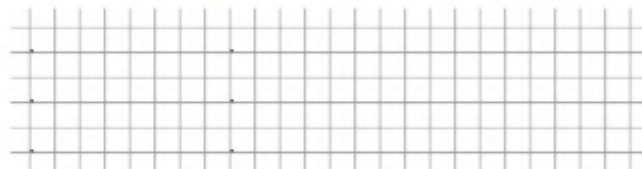
5, 7, 9

8, 7, 9

Урок 36

1. Обчисли кругові приклади. Початок наступного прикладу є результатом попереднього.

2. Запиши й обчисли приклади.

Було Доклали Стало

8 + =

Було Забрали Залишилося

8 - =

3. Круть і Верть склали приклади. Хто з них уважніший? Познач ✓. Розглянь таблицю. Що ти порадиш повторити Крутю? А що — Вертю?

	Сума 2 і 1	Різниця 6 і 1	Сума 8 і 1	Різниця 9 і 1
Круть	$2 + 1 = 3$	$6 + 1 = 7$	$8 + 1 = 9$	$9 + 1 = 10$
Верть	$2 + 1 = 3$	$6 - 1 = 4$	$8 + 1 = 10$	$9 - 1 = 7$

4. У зайченяти було 9 морквин. Воно з'їло всі, крім трьох. Скільки морквин залишилося? Намалюй відповідь.

5. Упиши «загублені» числа в клітинки.

$3 + \square \rightarrow 4 \leftarrow \square + 2$	$5 + \square \rightarrow 8 \leftarrow \square + 1$
$\square + 4 \rightarrow 7 \leftarrow \square + 2$	$2 + \square \rightarrow 8 \leftarrow \square + 4$
$3 + \boxed{6} \rightarrow \square \leftarrow \square + 2$	$5 + \square \rightarrow \square \leftarrow \square + 1$
$\square + 4 \rightarrow \square \leftarrow 2 + \boxed{3}$	$2 + \boxed{8} \rightarrow \square \leftarrow \square + 4$

Урок 37.

Число 0

1. Було

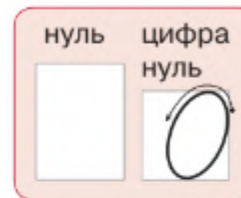
1

- Залишилося

0

$$1 - 1 = \square$$

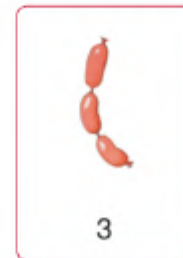

- Що більше: 1 чи 0? Обведи.
- Що менше: 0 чи 1? Обведи.

2. Поясни ланцюжок.

3. Що було і що змінилося? Впиши відповідні числа.

4. Добери до кожного малюнка відповідний приклад. Сполучи стрілочками.

Було	Залишилося	
		$1 - 1 = 0$
		$4 - 4 = 0$
		$5 - 5 = 0$

5. Бджілка Жу-Жу залітає лише у вулики з прикладами, що мають однакові результати. Запиши їх.

10 - 10 5 - 5 10 - 1 1 + 1 8 - 8

6. Зроби запис для кожної дощечки доміно.

				
$4 > 0$	$\square < \square$	$\square < \square$	$\square < \square$	$\square < \square$

Урок 38

1. Обведи більше число.

0 чи 1 5 чи 0 0 чи 0

2. Запиши числа від найбільшого до найменшого.

5 9 2 6 0 3 4 1

3. Розглянь малюнки. Поясни приклади під ними. Впиши відповідні числа у віконця.

Було	Що змінилося?	Стало
		
☐	$0 + 4 = 4$	☐

Було	Що змінилося?	Стало
		
☐	$4 - 0 = 4$	☐

4. Склади і запиши приклади за малюнками.

Було	Що змінилося?	Стало
		
<hr/>		

Було	Що змінилося?	Залишилося
		
<hr/>		

5. Сполучи суми і різниці з їх результатами.

$3 + 0$	$7 + 0$	$10 + 0$	$0 + 0$
$\cdot 10$	$\cdot 7$	$\cdot 3$	$\cdot 0$
$3 - 0$	$7 - 0$	$10 - 0$	$0 - 0$

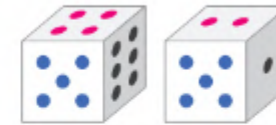
6. Обчисли усно суми і різниці. Закресли «зайвий» приклад.

$8 - 3$
 $7 - 2$
 $5 + 5$
 $1 + 4$

7. Розглянь два кубики. Запиши й обчисли:

- суму рожевих крапок;
- суму синіх крапок;
- суму чорних крапок;
- різницю рожевих крапок;
- різницю синіх крапок;
- різницю чорних крапок.

8. За яким правилом нумеруються клітинки у таблиці?

- Заповни таблицю, дотримуючись цього правила.
- Зафарбуй клітинки 2Б, 3Б, 4Б блакитним кольором, а 2В, 3В, 4В — жовтим.

	1	2	3	4	5
А			3А		
Б					
В		2В			
Г					
Д					5Д

Урок 39.

Числовий ряд

1. Числа вишикувалися в ряд. Прочитай їх.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

- Назви числа, які стоять праворуч від числа 6.
- Назви числа, які стоять ліворуч від числа 3.

Довідничок

- 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, ... — це **числовий ряд**.
- Із двох чисел у числовому ряду більше те число, що стоїть праворуч. Меншим є те, що стоїть ліворуч.

$$8 > 7$$

$$3 < 5$$

2. Вибери з-поміж чисел 0, 1, 2, 4 всі можливі числа для запису.

$$2 > \square \quad 3 < \square \quad \square = \square$$

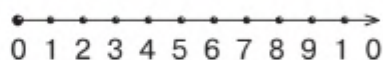
3. Марічка задумала число й записала всі числа, що менші від задуманого. Яке число задумала Марічка? Запиши.

1 4 6 2 0 5 3

4. Сонячний промінь подружився з числовим рядом і запросив його в гості. Яке число крокує першим? Другим? Яке — позаду числа 2? Між числами 3 і 5? Перед числом 7? Наступним за числом 8? Попереднім до числа 6?

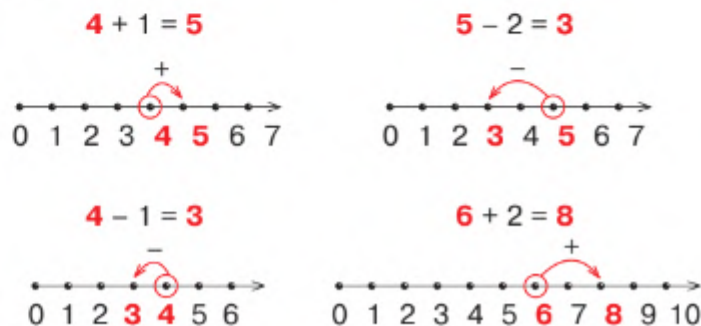

Довідничок

- Це — **числовий промінь**.
- На ньому позначають числа.
- **0** — **початок** числового променя.

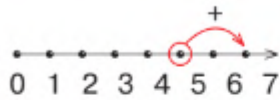
5. Розглянь, як числові промені допомагають в обчисленнях.

6. Поясни, як Хрусь і Кусь додають свої бали. Хто з них набрав більше балів? Упиши відповідні числа.

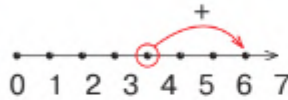
Хрусь

$$5 + 2 = \square$$

Кусь

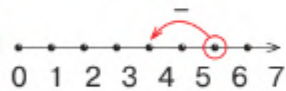

$$4 + 3 = \square$$

7. Поясни, як Хрусь і Кусь віднімають збиті кеглі. Хто переміг? Підкресли.

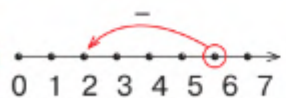
Хрусь

$$6 - 2 = \square$$

Кусь

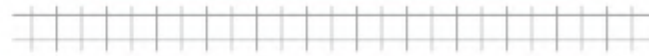

$$6 - 4 = \square$$

Урок 40

1. Запиши числа в порядку зростання.

6 9 2 0 10 5

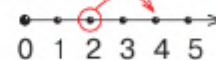

2. Упиши відповідні числа.

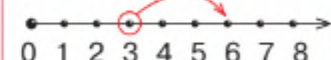

- Підкресли сусідів числа 7.
 - Обведи числа, які менші ніж 6, але більші за 3.
3. Кусь і Хрусь записують приклади за числовими променями. Допоможи їм.

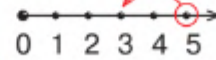
1)

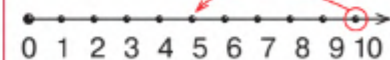
$$2 \bigcirc 2 = 4$$

$$3 \bigcirc 3 = 6$$

$$5 \bigcirc 2 = 3$$

$$10 \bigcirc 5 = 5$$

2)

0 1 2 3 4 5

□ ○ 2 = 3

0 1 2 3 4 5 6

□ ○ 2 = 2

0 1 2 3 4 5 6

□ ○ 4 = 4

0 1 2 3 4 5 6 7

□ ○ 3 = 4

3)

0 1 2 3 4 5 6

1 ○ 4 = □

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

9 ○ 3 = □

0 1 2 3 4 5 6 7 8

3 ○ 4 = □

0 1 2 3 4 5 6 7 8

8 ○ 2 = □

4)

0 1 2 3 4 5 6

3 ○ □ = 5

0 1 2 3 4 5 6 7

7 ○ □ = 5

0 1 2 3 4 5

0 ○ □ = 2

0 1 2 3 4 5 6 7 8

8 ○ □ = 5

Урок 41.

Парні й непарні числа. Лічба парами

Довідничок

Пара — це два.

1. Полічи тістечка парами. Зроби висновки за зразком.

Зразок:

Усі чотири тістечка розбиті на пари. Отже, 4 — парне число.

Зразок:

Серед трьох тістечок одне без пари. Отже, 3 — непарне число.

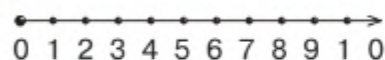
2. Запиши всі парні числа першого десятка. Підкресли найменше з них.

3. Запиши всі непарні числа першого десятка. Підкресли найменше з них.

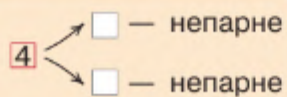
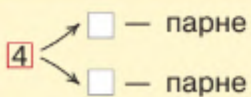
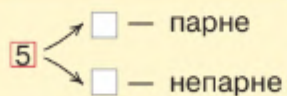
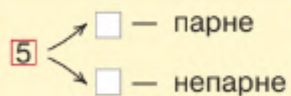
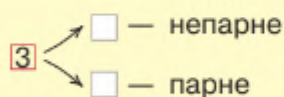

Довідничок

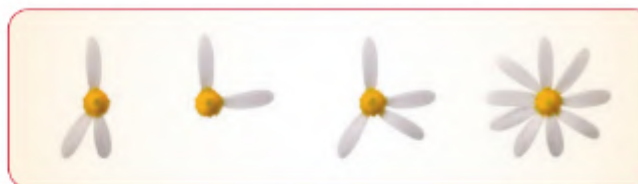

- 0, 2, 4, 6, 10 — парні числа.
- 1, 3, 5, 7, 9 — непарні числа.

4. Добери числа у . Де можливі два варіанти?

5. Знайди й обведи квіточки з парним числом пелюсток. Обчисли суму їх пелюсток.

6. Гномик складав у шафу одяг і взуття парами.

- 1) Скільки пар було в кожному випадку?

Зразок:
Гномик склав
4 пари рукавичок.

- 2) Скільки гномиків одночасно зможуть надіти рукавички і взути сірі черевички? Запиши.

- 3) Скільки гномиків одночасно зможуть надіти шкарпетки і взути червоні чобітки? Запиши.

7. Скільки **пар** намистин у кожному намисті? Запиши. Приєднай **одну пару** намистин до кожного намиста. Скільки стане **намистин**? Запиши.

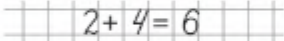
Є

Стане

8. Обчисли усно. Склади й запиши приклади.

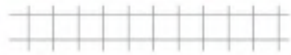
1 пара + 2 пари =

Зразок: $2 + 4 = 6$

1 пара + 2 пари =

2 пари + 2 пари =

Урок 42

1. Знайди і зафарбуй приклади, відповідь до яких має жабка. Запиши ці приклади.

6 $1+5$ $4+2$ $3+2$

8 $5+2$ $7+1$ $4+5$

9 $5+4$ $7+3$ $3+6$

5 $2+2$ $2+3$ $1+5$

4.

4 1 8 5 2 10

Вибери для завдань відповідні числа.

1) До найменшого парного числа додай найменше непарне. Запиши приклад.

2) Від найбільшого парного числа відними найбільше непарне. Запиши приклад.

5. У кожному рядку сховався приклад на віднімання. Перший приклад уже знайдено. Відшукай ще три.

6	9	-	5	=	4	3
6	5	1	7	1		
9	7	6	3	3		
7	10	2	8	3		

РОЗДІЛ. ПОВТОРЕННЯ ДОШКІЛЬНОГО ПЕРІОДУ

Тема. Порівняння за кольором, розміром, формою 4

Тема. Спільні та відмінні ознаки. Об'єднання в групи 6

Тема. Порівняння за довжиною, висотою, товщиною 7

Тема. Просторові відношення 9

Тема. Напрямки руху 11

РОЗДІЛ. ЧИСЛА. ДІЇ З ЧИСЛАМИ

Урок 1. Лічба. Правила лічби 13

Урок 2. Поняття «однакова кількість», «різна кількість» 17

Урок 3. Порядкова лічба 20

Урок 4. Число «один» 23

Урок 5. Число 2. Цифра 2 25

Урок 6. Знаки «+», «-», «=» 27

Урок 7. Число 3. Цифра 3 29

Урок 8. Знаки порівняння і рівності 31

Урок 9. Число 4. Цифра 4 33

Урок 10. Попереднє і наступне числа. Сусідні числа 35

Урок 11. Число 5. Цифра 5 38

Урок 12. Число 6. Цифра 6 41

Урок 13. Число 7. Цифра 7 43

Урок 14. Число 8. Цифра 8 46

Урок 15. Число 9. Цифра 9 48

Урок 16. Число 10. Цифри 1 і 0 50

Урок 17. Числа першого десятка 53

Урок 18. Закріплення чисел першого десятка 55

РОЗДІЛ. ВЕЛИЧИНИ

Урок 19. Час. Доба	57
Урок 20. Дні тижня	59

РОЗДІЛ. ПРОСТОРОВІ ВІДНОШЕННЯ

Урок 21. Точка. Пряма. Крива	61
Урок 22. Замкнена лінія. Незамкнена лінія	64
Урок 23. Промінь. Відрізок	66
Урок 24. Порівняння та вирівнювання відрізків	69
Урок 25. Ламана	71
Урок 26. Замкнені й незамкнені ламані	73

РОЗДІЛ. ЧИСЛА. ДІЇ З ЧИСЛАМИ

Урок 27. Склад чисел 2, 3, 4, 5	76
Урок 28. Закріплення складу чисел 2—5	80
Урок 29. Закріплення складу чисел 2—5	83
Урок 30. Склад чисел 6 і 7	85
Урок 31. Склад числа 8	88
Урок 32. Склад числа 9	91
Урок 33. Склад числа 10	94
Урок 34. Закріплення складу чисел 6—10	96
Урок 35. Дії додавання і віднімання	98
Урок 36. Розв'язування задач: об'єднання та вилучення	101
Урок 37. Число «нуль»	103
Урок 38. Додавання і віднімання нуля	106
Урок 39. Числовий ряд	109
Урок 40. Додавання та віднімання за числовим променем	112
Урок 41. Парні й непарні числа	114
Урок 42. Додавання в межах 10	119
Урок 43. Віднімання в межах 10	122